מסע אל הקלפי – מפתח תשובות ומדריך למורה

חטיבת ביניים (ז׳–ט׳)

הקוד הסופי: 2615839

#	משימה	ספרה	תשובות
1	120 מושבים	2	120 ח״כים (פסקה 1). בוחרים ברשימה ולא באדם (פסקה 2). מנדט = מושב בכנסת / ייפוי כוח מהבוחרים (פסקה 3). צופן 9-4-14-13 (מימין לשמאל) = מנדט.
2	אחוז החסימה	6	3.25% (פסקה 1). 1,000,000 × 3.25% = 32,500. עברו: רשימת הים (45,000) ורשימת המדבר (33,000); לא עברו: ההר (31,000), העמק (12,000). המבקרים: קבוצות קטנות נשארות בלי ייצוג (פסקה 3). השלמה: עברה; פסול; כשרים.
3	61: קואליציה ואופוזיציה	1	61 (פסקה 1). התאמה: קואליציה – הסיעות שתומכות בממשלה; אופוזיציה – הסיעות שאינן בקואליציה; סיעה – קבוצת ח״כים של רשימה אחת; רוב – 61 מתוך 120. קואליציה: כל צירוף עם הכתומים שמגיע ל-61 ומעלה (למשל כתומים 32 + סגולים 24 + ירוקים 17 = 73). האופוזיציה חשובה כי היא מבקרת ומציעה חלופות.
4	הרכבת ממשלה	5	סדר: בחירות הנשיא מתייעץ עם נציגי הסיעות מטיל את התפקיד על ח״כ עד 28 ימים (+ הארכות עד 14) הממשלה מתייצבת לפני הכנסת הכנסת מביעה אמון והממשלה מתחילה לכהן. זמן מרבי: 14+28 = 42 ימים. נכון/לא נכון: הנשיא בוחר את השרים – לא נכון; הממשלה מכהנת אחרי הבעת אמון – נכון; אם לא הצליחו תמיד מיד בחירות – לא נכון. ״הטיל עליו את התפקיד״ = נתן לו את המשימה.
5	שישה עקרונות	8	התאמה: כלליות – כל אזרח מגיל 18; ארציות – כל המדינה אזור בחירה אחד; ישירות – בוחרים בעצמנו; שוות – לכל קול אותו משקל; חשאיות – אף אחד לא יודע במה בחרתי; יחסיות – מנדטים לפי החלק בקולות. לשינוי הסעיף: 61. ״אותו משקל לכל קול״ = שוות.
6	יום הבחירות	3	סדר: מגיעים לקלפי שבה רשומים מציגים תעודה מזהה הוועדה מסמנת ברשימה מקבלים מעטפה מאחורי הפרגוד בוחרים פתק ושמים במעטפה מכניסים לקלפי. מסמנים כדי שלא יצביעו פעמיים. נכון/לא נכון: להצביע פעמיים – לא נכון; ועדת קלפי סופרת – נכון. פרגוד = מחיצה שמסתירה את הבוחר.
7	בלשי האמת	9	סימנים לידיעה כוזבת: אין מקור; כותרת מפחידה עם הרבה סימני קריאה; ״שתפו מהר לפני שימחקו״. לא סימנים: יש תאריך ומקור רשמי; מדווח בכמה כלי תקשורת מוכרים. הודעות: הצבעה בטלפון – כזב; פתק במעטפה – נכון; ״מי שלא מצביע עד 10:00 הקול לא נספר״ – כזב. מקור רשמי: ועדת הבחירות המרכזית. כוזבת = שקרית.

מערך שיעור – 45 דקות

זמן	מה עושים
5 דק׳	פתיחה: ״מה אתם כבר יודעים על בחירות?״ – הצגת מצפי והמשלחת, חלוקה לקבוצות ובחירת תפקידים.
28 דק׳	המסע: 7 תחנות (כ-4 דק׳ לתחנה). בכל תחנה: קריאת הטקסט בקול, שאלות, לשון וחידה. כפתור נותן רמז.
4 דק׳	שער הקלפי: הקלדת הקוד ותעודה.

8 דק׳	סיכום: דיון קצר + משימת הבעת דעה (בבית או בשיעור הבא). שלב הבונוס – קמפיין השפה – מתאים לשיעור נוסף.

משימת הכתיבה – מחוון

אח או אחות צעירים שואלים אתכם: ״למה בכלל ללכת להצביע? קול אחד לא משנה כלום!״ כתבו להם מכתב של כ-100 מילים ובו הביעו את דעתכם.

יש פתיחה, גוף וסיום
כתבתי טענה ברורה
יש לפחות שני נימוקים
השתמשתי במילות קישור (כי, לכן, בנוסף, לעומת זאת, לסיכום)
לא הזכרתי מפלגות או פוליטיקאים אמיתיים
בדקתי כתיב ופיסוק

טיפים לדיון ניטרלי ומכבד

• הציגו את הכללים לפני הדיון: מדברים על רעיונות ולא על אנשים; לא שואלים תלמידים במי הם או הוריהם בוחרים.
• לא מזכירים מפלגות ופוליטיקאים אמיתיים – כל הדוגמאות במשחק בדויות.
• כשעולה עמדה פוליטית: ״זו דעה, ובדמוקרטיה מותר להחזיק בה – מה הנימוק?״
• בשאלות עם כמה עמדות (כמו אחוז החסימה) הציגו את שני הצדדים ובקשו נימוקים לכל צד.
• שמרו על שפה מכבדת: מותר לא להסכים, אסור לפגוע.

העובדות נבדקו מול

• 120 חברי כנסת; כהונה של 4 שנים (חוק־יסוד: הכנסת, סעיף 8).
• בחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות ויחסיות; את הסעיף אפשר לשנות רק ברוב של 61 (סעיף 4).
• אחוז החסימה: 3.25% מן הקולות הכשרים (לקסיקון הכנסת).
• הרכבת ממשלה: הנשיא מתייעץ עם נציגי הסיעות ומטיל את התפקיד; 28 ימים + הארכות של עד 14 ימים; הממשלה מכוננת כשהכנסת מביעה בה אמון (חוק־יסוד: הממשלה, סעיפים 7, 8, 13).
• זכות לבחור: אזרח מגיל 18 (חוק־יסוד: הכנסת, סעיף 5).

מקורות: אתר הכנסת (חוקי היסוד, לקסיקון הכנסת – אחוז החסימה); נוסח חוק־יסוד: הכנסת וחוק־יסוד: הממשלה.